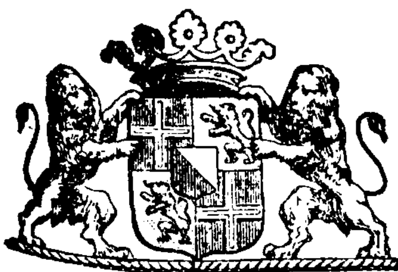
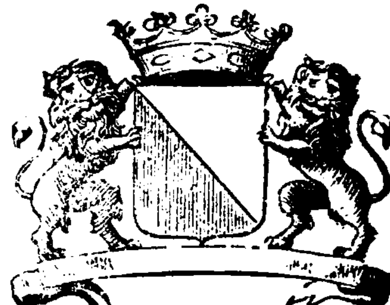
A°. 1859. N°. 184.

DONDERDAG 4 AUGUSTUS.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht;

Gelet op de bepaling van art. 264 en art. 265, alinea 2 der gemeentewet.

Doen te weten, dat de primitive kohieren voor de plaatselijke directe belasting over het dienstjaar 1859 in hunne vergadering voorloopig vastgesteld zijnde, op werkdagen van den 3 Augustus tot en met den 19 Augustus 1859, van *tien* tot *één* uur, voor een ieder ter lezing zullen voorliggen in een der localen van de stads secretarie, naast het gebouw genaamd *het Keizerrijk*, aan de Ganzenmarkt.

En worden mitsdien de belanghebbenden nadrukkelijk uitgenoodigd zich dien termijn ten nutte te maken, om inzage te nemen van hunnen aanslag en tevens opmerkzaam gemaakt, dat zoo zij tegen hunnen aanslag bezwaren mogten hebben, zij die *vóór* of uiterlijk *op* den 19 Augustus 1859 schriftelijk behooren in te dienen aan den raad dezer Gemeente.

Utrecht
2 Augustus 1859

Burgemeester en Wethouders voornoemd
N. P. J. KIEN.
Ter ordonnantie van dezelven
H. G. RÖMER.

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht;

In ervaring gekomen zijnde dat er meermalen van verschillende kanten klagten worden ingebragt, wegens het te laat opsteken, of te vroeg uitgaan van de openbare verlichting binnen deze Stad en buitenwijken.

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, dat van de, in verband met het opkomen en ondergaan der maan, vastgestelde uren van het opsteken en uitblusschen der gazlichten en olielichten binnen deze gemeente, wekelijks in de Stads Courant van hunnentwegen door den Heer Stedelijken Kameraar opgaven zal worden gedaan, om hen, die naar aanleiding daarvan, gegronde klagten zouden kunnen maken in de gelegenheid te stellen van die ter kennisse van Burgemeester en Wethouders te brengen.

Utrecht,
2 Augustus 1859.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
N. P. J. KIEN.
Ter ordonnantie van dezelven
H. G. RÖMER.

UTRECHT, Donderdag 4 Augustus.

De meer gunstige berigten en beschouwingen van den algemeenen politieken toestand beginnen de overhand te bekomen, en schijnen eenigermate onze appreciatie te bevestigen, dat geen nieuwe en dan nog geduchter strijd zoo spoedig den pas geeindigden zal komen vervangen. Zelfs waren de gunstige geruchten gister te Parijs zoo sterk, dat de beurs er eene kleine rijzing door ondervond. Men hoopte vooral op nadere besluiten, die de *Moniteur* zou mededeelen, welke van de welwillende bedoelingen van keizer *Napoleon* zouden getuigen; met name zeide men, dat er van de 500 millioen voor den oorlog nog 150 millioen over waren, die door de regering niet voor verdere oorlogsvoorbereiding zouden worden besteed, maar voor werken van openbaar nut.

Intusschen is het begrijpelijk, dat de meer ongunstige geruchten nog niet geheel wegvallen. De oorlog is begonnen, toen bijna niemand dien wilde; plotseling is de vrede daarop gevolgd, dien men evenmin zoo begeerde, als die is tot stand gekomen; vandaar, dat een tal van verwachtingen niet is vervuld, dat er van anderen offers zijn verkregen, maar tegen hun wil, dat er hartstogten zijn opgewekt, belangen zijn gefroisseerd, spijt is gaande gemaakt, vrees is ontstaan. En dat alles wordt niet in enkele dagen tot rust gebragt; er behoort eenigen tijd toe, om de gemoederen tot den normalen staat terug te brengen; trouwens hoe onverwachter de aktie is, des te heftiger is de reaktie, en die reaktie is niet zoo dadelijk getemperd. In Engeland ziet men daarvan nog steeds gevaren van de zijde van Frankrijk, terwijl men die in Frankrijk van den kant van Groot-Brittanje begint op te merken, en vooral iets dreigends ziet in de toenadering, welke in de laatste dagen tusschen Londen, Berlijn en Petersburg wordt opgemerkt.

Onder de berigten, die den pessimisten schrik aanjagen, behoort dat men in Frankrijk eene nieuwe wettelijke regeling voor de Marine verwacht, waardoor die even als het leger in zeer korten tijd van den voet van vrede op dien van oorlog zou kunnen gebragt worden. De zeelieden van den staat zouden namelijk verpligt zijn als zij buiten dienst worden gesteld, zich op 't eerste bevel niet in 30 dagen, gelijk vroeger bepaald was, maar in 5 dagen tijds weder op hunne schepen te bevinden.

De konferentie te Zurich zal, denkt men, minstens een paar weken bijeen blijven, zoodat met het groote feest op den 15. Aug. de vrede nog niet definitief zal bepaald zijn, gelijk men wachtte. Men is zeer benieuwd, wat omtrent midden-Italië daar als grondslag kan gesteld worden. In midden-Italië blijft de positie steeds zeer ernstig, en neemt de waarschijnlijkheid van 't herstel der vorsten verder af dan toe, niettegenstaande de middelen, die door de grootmagten worden gebezigd, om de bevolking tot welwillender stemming te brengen. De hertog van Modena zou nog met een deel zijner troepen, dat hem getrouw bleef, en geen deel nam aan den Italiaanschen krijg, kunnen beproeven in zijne Staten terug te keeren; maar men zegt, dat de bevolking hem en zijne trawanten met kracht van wapenen zal terughouden, terwijl de soevereinen van Toskanen en Parma niet eens gelegenheid hebben hunne herstelling op die ongelukkige wijze te beproeven. Daarentegen wordt in Toskane den 7. Aug. gestemd, om eene volksvertegenwoordiging bijeen te brengen, die de wenschen der bevolking op wettelijke wijze zal openbaren. Is het daarbij waar, dat *Garibaldi* naar Midden-Italië vertrekt, dat zou een nieuw bezwaar kunnen worden voor den terugkeer der Oostenrijksche hertogen. Eindelijk heeft de Sard. Kon. kommissaris *d'Azeglio* bij zijn vertrek uit Bologna de bevolking tot rust aangemaand, maar er bijgevoegd, dat Sardinië alles zou doen wat mogelijk was, om de wenschen der bevolking van Midden-Italië bij de Europesche hoven ingang te doen vinden.

De sinds gister ontvangen **telegrafiesche dépeches** laten wij hieronder volgen:

Bologna, Dingsdag. De Sardiniesche kommissaris heeft zijn mandaat nedergelegd in handen van den president van het regeringsbestuur.

De heer *d'Azeglio* heeft eene proklamatie uitgevaardigd, waarin hij zijn vertrek aankondigt en de bevolking aanmaant rustig te blijven, terwijl hij in naam des konings belooft, dat deze alle middelen zal aanwenden, om de medewerking der Europesche regeringen te verwerven, tot vervulling van den billijken en regtvaardigen volkswensch.

Turijn, Woensdag. Heden heeft de begrafenisplegtigheid plaats gehad van Fransche en Sardiniesche soldaten, die in het hospitaal aan hunne wonden overleden en aldus gevallen zijn voor de zaak der Ital. onafhankelijkheid.

Bij voortduring komen hier Fransche troepen door, om zich naar Parijs te begeven. De bevolking ontvangt hen met luide bijvalsbetuigingen.

Parma, Woensdag. Men zegt, dat gen. *Canrobert* heden hier verwacht wordt.

Marseille, Woensdag. De Persische gezant aan het Fransche hof is alhier met een gevolg van vijftig personen aangekomen.

Er komen hier onophoudelijk troepen uit Italië aan.

Alhier zijn bladen uit Konstantinopel van den 27. Julij ontvangen. Daaruit blijkt, dat de sultan zijne reis tot Chio zal uitstrekken.

Brieven uit Odessa spreken van eene ophanden zijnde reis van den Czaar naar die plaats. De *Presse d'Orient* voegt er bij, dat de kolonel *Couza* den Czaar aldaar een bezoek zoude brengen.

Parijs, heden Donderdag. De *Moniteur de la Flotte* bevat heden een berigt, volgens hetwelk het bevel aan alle havens van den Oceaan is gezonden, dat de oorlogschepen die gewapend zijn, of met welker wapening men zich nog bezig houdt, terstond zullen ontwapend worden. Reeds was het bevel daartoe aan de schepen gezonden, die op de reden lagen, of in de havens waren binnengeloopen.

Ook is het bevel van ontwapening naar Toulon gezonden, terwijl tevens is bevolen dat de mariniers, die 5 jaren dienst hebben, terstond zullen ontslagen worden.

— Z. M. heeft de heer *H. W. Alma*, vice-konsul te Marseille, benoemd tot Nederl. konsul aldaar.

— Z. M. heeft Jhr. Mr. *W. L. F. C.* ridder *van Rappard*, president van het provinciaal geregtshof van Gelderland, benoemd tot ridder grootkruis der orde van de Eikenkroon.

— Het eskader onder bevel van den vice-admiraal *F. X. R. 't Hooft*, is van zijn oefeningstogt in de Noordzee, op den 3. dezer ter reede van Texel teruggekeerd.

§— Behalve 't eergister en gister reeds medegedeelde uit het verslag der kamer over de Zuiderspoor meenen wij daarvan nog de paragraaf te moeten overnemen omtrent de zonderlinge handelwijze der regering met opzigt der verschillende aanvragen om koncessiën.

Ook voor zoover men met de rigting, aan den Zuiderspoorweg te geven, vrede had, achtte men de handelwijze der regering omtrent het verleenen der koncessie van dien weg aan de heeren *Bredius* en *van Sypesteyn* geenszins genoegzaam geregtvaardigd. Ook hier weder, even als bij het verleenen van de koncessie voor den Noorderspoorweg, schijnt eene bloote keus van personen te hebben plaats gehad en het belang des lands niet genoegzaam behartigd te zijn. Dat belang had toch ontwijfelbaar het openen van gelegenheid tot mededinging gevorderd. Alleen waar zulk eene mededinging is beproefd, bestaan waarborgen, dat het werk op de voorwaarden zal worden volbragt, die voor den staat het voordeeligst zijn. Te eer moest de regering zich genoopt hebben gezien om na het over de rigting van den Zuiderspoorweg met zichzelve eens te zijn geworden, omtrent de voorwaarden van aanleg een wedstrijd te openen, daar zij de zekerheid bezat dat het bij dien strijd niet aan gegadigden ontbreken zou. Reeds sedert lang toch zijn onderscheidene aanvragen om koncessie voor dien weg ingekomen. Men behoeft, om van andere, die niet ter algemeene kennis zijn gekomen, niet te gewagen, slechts de aanvragen van de heeren *Suermondt* en andere aanzienlijken en kapitalisten, van *Riche-Frères* te Brussel, van *P. Blanchemanche* & *Comp.*, en van *Lamaison* en *Saportas* te noemen. Er schijnt weinig twijfel aan, dat indien de regering voorwaarden van toewijzing der lijn openbaar gemaakt, mededingers opgeroepen en de door de begunstigde maatschappij te vervullen verpligtingen bepaald omschreven had, deze en andere vereenigingen zich zouden hebben opgedaan, om naar het verkrijgen der koncessie te dingen.

In plaats daarvan heeft de regering onderhandelingen aangeknoopt met den heer *Bredius*, wiens aanvrage om koncessie reeds van oudere dagteekening was, hem gedwongen om van zijne oorspronkelijke denkbeelden omtrent de te volgen rigting af te gaan en hem het begrijpen van de Zeeuwsche lijn in zijn plan opgedwongen. Dat kan de goede weg niet zijn om in eene zaak als deze tot uitkomsten te geraken, die met het welbegrepen algemeen belang strooken.

Nog andere in het oog vallende bezwaren vloeijen uit zulk eene wijze van verleenen der koncessie voort. Zoo is, ongetwijfeld ook ten gevolge van den loop, dien de onderhandeling met de heeren *Bredius* en *v. Sypesteyn* genomen heeft, in de verleende koncessie de bepaling gebragt, dat de werken aan den Zeeuwschen spoorweg eerst een aanvang mogen nemen nadat de weg van Rotterdam naar Maastricht voltooid is. Eerst na zes jaren alzoo mag voor deze lijn de hand aan 't werk worden geslagen en in de gunstigste onderstelling kan zij niet dan na tien jaren voltooid zijn. Maar is het niet te vreezen dat de koncessionarissen, als het zesjarig tijdperk verloopen is, zich van eene verpligting, die zij huns ondanks op zich genomen hebben, zullen trachten te ontslaan, en dat dus zelfs het ver verwijderd uitzigt op den Zeeuwschen spoorweg niet verwezenlijkt zal worden? Waarom dan niet liever, in het stelsel der regering zelve, die lijn het onderwerp gemaakt van eene afzonderlijke koncessie en deze aan eene der andere vereenigingen, die zich voor dit werk hebben aangeboden, gegund?

»Bovendien wordt, meende men, door de zonderlinge gedragslijn, die de regering ten aanzien van het verleenen van koncessie volgt, onregt gedaan aan de aanvragers, die niet tot de begunstigden behooren. Niet zelden blijven zulke aanvragen — en men doelt hier niet enkel op die voor den Zuiderspoorweg — een geruimen tijd geheel onbeantwoord. Soms volgt een weinig gemotiveerde afwijzing; somtijds ook de wenk om zich met degenen, aan wie de koncessie verleend is, zoo goed mogelijk te verstaan. Nu voerde men wel daartegen aan, dat de regering, zoo lang zij het stelsel van koncessie volgt, moeijelijk anders handelen kan, en zelfs eenigermate door de bekende motie van orde van 22 Februarij 1858 tot het doen eener keus uit de bij haar ingekomen aanvragen van koncessie gedwongen is; maar het ant-

woord was, dat men aan die motie van orde eene geheel andere beteekenis geeft dan zij werkelijk had. De Kamer doelde daarbij niet op koncessiën van zulk eenen overgrooten omvang als de thans behandelde, maar op veelbelovende spoorweg-ondernemingen van mindere uitgestrektheid, waarvoor de aanvragen destijds reeds geenszins ontbraken. Juist om het toen bij de regering heerschend denkbeeld van het gelijktijdig ondernemen van een geheel spoorwegnet tegen te gaan, wilde men dat er iets op kleinere schaal, gedaan wierd. In elk geval had men alleen werkelijk gemeende, genoegzaam voorbereide aanvragen op het oog; aanvragen, waaraan eene opzettelijk opneming van het terrein en het maken van kaarten en profils op kosten der aanvragers zelven was voorafgegaan. Zulk een goed voorbereide aanvrage is die van de heeren *Bredius* en van *Sypenstein* voor den Zuider-spoorweg evenmin als die van de heeren *Sloet* en *Reuchlin* voor den Noorderspoorweg. Zij kunnen het ook daarom niet zijn, omdat de rigting, door de aanvragers oorspronkelijk voorgestaan, gedurende de onderhandelingen met de regering is gewijzigd. Intusschen heeft dat verleenen der koncessie aan personen, die zich niet genoegzaam hebben voorbereid, ten gevolge, dat in de toegestane voorwaarden de hoogst bezwarende bepaling moet worden opgenomen omtrent het gunnen van een tweejarig tijdvak voor het opmaken der plannen, en dat dus jaren verloopen eer de spade in den grond gestoken wordt. Ook uit dat oogpunt wordt door de keus van personen voor de koncessie onregt gepleegd jegens anderen, met name hen, die zich de kosten en moeite hebben getroost om hun plan vooraf te doen uitwerken. Men wees daarbij op de heeren *Reerink* c. s., die in dit opzigt, blijkens de keurig bewerkte plans en kaarten, waarvan zij ook aan leden der Kamer inzage hebben verleend, voor hun plan tot den aanleg van den Noorderspoorweg meer hebben gedaan dan eenig ander koncessionaris, en wier arbeid, naar het schijnt, de vergelijking met de uitkomst der opnemingen, van regeringswege op rijkskosten gedaan, niet behoeft te schroomen.

„Ter gelegenheid van het melding maken van aanvragen om koncessie, die, als zij gedaan worden, de belangstelling van het publiek wekken, maar waarvan het sedert niets meer verneemt, kwam ook eene aanvrage ter sprake voor de lijn van Maastricht naar Nijmegen of Arnhem, waarbij de naam van het huis *Rothschild* genoemd was. Eenige leden wenschten bepaald te weten, hoe het met deze aanvrage stond.

„Voorts werd, als een voorbeeld van de moeijelijk verklaarbare handelwijze der regering ten aanzien van dit punt, het gebeurde met de lijn van Scheveningen en 's Gravenhage naar Gouda aangehaald. Daarbij geldt het een werk van beperkten omvang, onmiskenbaar nut en waarvoor het niet moeijelijk kon vallen de vereischte gelden bijeen te brengen. Sedert jaren werd van meer dan ééne zijde de aandacht der regering op deze lijn gevestigd. Toen in lateren tijd de vice-president der Rhijnspoorwegmaatschappij zich de zaak aantrok en het bepaalde verzoek deed om voor de benoodigde 2½ millioen eene rentegarantie van den staat van slechts 3 pCt. te verwerven, werd hem geantwoord, dat daarin niet getreden kon worden, omdat er reeds andere aanvragen waren gedaan. Inderdaad heeft men van onderscheidene aanvragen voor dien weg gehoord, op geene van welke echter, zoo men wel onderrigt is, ooit eenig antwoord ontvangen is. Daarbij heeft men zich herinnerd, dat de Hollandsche Spoorwegmaatschappij, zoo het schijnt om den aanleg van de lijn te weren, onder een vorig ministerie zelve de koncessie gevraagd en daaraan zekere belofte van spoorversmalling, mits onder genot van een rijks-subsidie, verbonden had. Dat subsidie voor de spoorversmalling is toen niet verleend. Intusschen is dan toch het doel, om het werk te keer te gaan, bereikt. Thans is er sprake van het doen plaats hebben der spoorversmalling op den Hollandschen spoorweg op rijkskosten, en dat wel op een tijdstip nu een groot deel van het spoor op dien weg vernieuwing behoeft!

*— Bij de gister alhier plaats gehad hebbende herstemming voor drie leden van den raad zijn hier ter stede uitgebragt 1038 stemmen, van onwaarde 5, zoodat er overbleven 1033 geldige stemmen. Daarvan bekwamen de heeren *Kol* 599, *v. Dielen* 521, *Brael Bisdom* 505, *Koene* 466, *v. Lijnden* 365 en *Ackers-*[illegible] 260 st., zoodat tot leden van den raad zijn gekozen de heeren: *E. H. Kol*, mr. *W. M. J. van Dielen* en mr. *O. Brael Bisdon van Cattenbroek*.

— Te Amsterdam zijn bij de herstemming voor leden van den gemeenteraad uitgebragt 1260 st. waarvan de heer mr. *Splitgerber* er 765 en de heer mr. *Westerwoudt* er 484 op zich vereenigde, zoodat de eerste tot lid is gekozen.

Te 's Hage zijn uitgebragt 703 st., waarvan bekwamen de heeren *Maas Geesteranus* 434, *Volgraff* [illegible], mr. *Hartman* 270 en jhr. *Verhuël* 230 st., zoodat dus de beide eersten gekozen zijn.

Te Haarlem werden uitgebragt 700 st., waarvan bekwamen de heeren *Dijserinck* 434, *v. d. Poll* 305, *Prévinaire* 304, *Fiers Smeding* 283, *Schultz* 153 en *Prévinaire* 146 st., zoodat de drie eerste gekozen zijn. Ten gevolge dezer verkiezing heeft, naar men verneemt, bereids de heer *Tutein Nolthenius* zijn ontslag gevraagd als burgemeester, en moet bij den heer *v. d. Hucht*, majoor-komm. der dd. schutterij, gelijk voornemen bestaan. Ook zegt men, dat verscheidene raadsleden het plan hebben om hun mandaat als zoodanig neder te leggen.

Te 's Bosch zijn bij de herstemming uitgebragt 690 stemmen, waarvan 374 op jhr. mr. *Verheijen* en 222 op den heer *Tombrink*, zoodat de eerste gekozen werd.

Bij de herstemming te Breda, tusschen de heeren *Gulje* en *Flooren*, is de eerste met 265 stemmen gekozen; de laatste verkreeg er 155.

Te Leyden zijn de heeren *H. C. Hartevelt* en *P. J. de Fremery* verkozen.

Te Gouda is bij de plaats gehad hebbende herstemming tot lid van den gemeenteraad gekozen de heer *K. A. Kemper*.

Bij de herstemming tusschen de heeren *J. H. van Gent* en *H. W. Roelants* is tot lid van den gemeenteraad te Schiedam gekozen de heer *J. H. van Gent*.

Te Hoorn is gekozen mr. *F. Booi* met 80, tegen den heer *F. van Exter*, die slechts 73 stemmen op zich heeft vereenigd.

Te Ysselstein zijn gekozen de heeren *J. B. v. Scherpenzeel* en *J. R. H. Pennink* in herstemming tegen de heeren *J. C. v. d. Voort* en *C. de Ruijter*.

*— Heden morgen passeerden alhier een 18tal paarden en een wagen, behoorende tot de stallen van de beide prinsen, die heden en morgen naar het kamp bij Zeyst vertrekken.

:— Z. M. de koning heeft bepaald dat, daar de miliciens der ligtingen van 1856 en 1857 geen deel nemen aan de oefeningen in het kamp van Zeyst, die oefeningen zullen voortduren tot en met 14 Sept. aanstaande.

*— Het aantal zwemmers op de zwemschool bedroeg in de maand Julij 9.230.

*— Uit Deventer schrijft men ons, dat Z. M. het 5. reg. dragonders (Limb. Bondskontingent) weder gedemobiliseerd heeft en de formatie op voet van vrede heeft teruggebragt.

*— In de Noordelijke provinciën is men alles behalve te vreden over het nieuwe uitstel van de behandeling van 't ontwerp van wet voor den Noorderspoorweg. Luide klagten worden door de verschillende bladen van daar aangeheven, klagten, die allezins te billijken zijn, daar men te 's Hage niet schijnt te willen begrijpen, dat elk uitstel voor de Noordelijke provinciën nieuwe schade aanbrengt. Onder het vele, wat wij in de dagbladen lezen, valt het meest in het oog wat de *Winschoter Ct.* zegt, of liever de raad, die dat blad den Noorder provinciën geeft: „Wanneer wij," zoo zegt dat blad, „in België of Engeland woonden, zoude het Noorden zich misschien vereenigen tot eene groote en krachtige, maar tevens wettige, demonstratie. Eene monster-petitie door een goed georganiseerd centraal-spoorweg-komitee tot stand gebragt, zoude met nadruk en ernst zich tot den koning wenden, terwijl in plegtigen optogt de afgevaardigden uit het Noorden zich bij de kommissie, die het stuk naar 't paleis overbragt, zouden voegen. Talentvolle schrijvers zouden uitgenoodigd worden, het nadeel van de afsluiting, het nut der spoorwegen voor allen te ontwikkelen. De trage en loome gang van zaken zoude duchtig gebrandmerkt moeten worden. Men zoude eensgezind en vol energie moeten zijn. Doch wij leven niet in België, noch in Engeland.

„Wij blijven bezadigde menschen en wachten tot wij dood zijn en onze kinders later op ons kunnen smalen door te zeggen: zij verklaarden wel, dat zij 't goede willen, maar zij voerden het niet uit. Binnen drie jaren koude ons land, van de Eems tot aan de Schelde toe, met spoorwegen doorkruisd zijn, als de oude leeuw van Holland zoo wakker was als weleer, toen wij in alles vooruit gingen. Doch wij matten ons af in brochures en kleine petitiën vol onderlingen haat en nijd, zonder dat er een spoorwegstaaf door verroerd wordt."

— Uit Potchefstroom wordt geschreven, dat alles in de republiek zijn geregelden gang gaat. Door den volksraad is tot goevernements sekretaris benoemd de heer *A. F. Schubart*, die in 1855 uit Utrecht naar de republiek is gekomen, terwijl de benoeming van Mr. *B. C. E. Proes* tot staatsprokureur is bevestigd.

Men zal zich herinneren, dat onze stadgenoot de heer *Schubart*, die gedurende eenigen tijd zich aan onze Hoogeschool in de natuurkundige wetenschappen heeft bekwaamd, in 1854 naar Afrika is vertrokken met het doel om in de onafhankelijke republiek zich toe te leggen op de mineralogie. Van af zijne aankomst aldaar, deelde hij in de vriendschap van den president der republiek *Prætorius*, zag zich opvolgend tot belangrijke staatsbetrekkingen geroepen, tot dat hij in den laatsten volksraad tot deze hooge staatsbetrekking is benoemd.

— De luitenant-generaal *Dumonceau*, chef van het militair huis des konings, heeft, namens Z. M., aan de ordonnances *Kubli*, *Adriaanse* en *van Beest* de gouden medaille voor 36jarige trouwe dienst uitgereikt, benevens aan ieder, uit Zr. Ms. bijzondere fondsen, eene gratifikatie van ƒ 50. Op de eene zijde der medaille staat een gekroonde W. en op de keerzijde het Koninklijk Wapen. Ook is aan den opzigter van 's konings paleizen, *Keizer*, de zilveren medaille uitgereikt, alsmede eene gratifikatie van ƒ 50.

:— Eergister werd te Amsterdam de 24. algemeene kerkelijke vergadering der Herstelde Evangelisch-Luthersche kerk in dit Rijk, in tegenwoordigheid van den minister voor de zaken der Hervormde Eeredienst, gehouden. Als afgevaardigden der verschillende gemeenten waren tegenwoordig de heeren *G. G. Stemler*, *H. Kerkhoff*, *J. F. Broms*, *W. G. Deelman*, *C. Holgen*, *B. Batelt*, *W. H. Kirberger*, *Jr.* en *A. G. Last* van Amsterdam; *T. C. C. Everts* en *H. Kreling*, van Enkhuizen; *H. R. Bosch* en *A. Corengel*, van Medemblik; *F. Braakman*, van Gorinchem; *H. Joosten*, van Harlingen; *P. J. Helwig*, van Zwolle; *J. H. Sonstral*, van den Helder, en *F. W. G. Kemmann*, van Hoorn. Het door deze vergadering gekozen bestuur bestond uit de heeren *T. C. C. Everts*, voorzitter; *G. W. Stemler*, tweede voorzitter; *H. Kerkhoff*, sekretaris, en *W. G. Deelman*, adjunkt-sekretaris.

— Ter voorziening in de vakante predikantsplaats, bij de Ned. Herv. gemeente te Rotterdam, ontstaan door de benoeming van ds. *J. I. Doedes*, tot hoogleeraar te Utrecht, en na het bedanken van ds. *J. G. Schuuring* te Hoorn, is gister het volgende zestal opgemaakt: DD. *N. H. de Graaf*, te Apeldoorn; *W. T. van Grielhuijzen*, te Harlingen; *N. Beets*, te Utrecht; *G. H. Hoog*, te Bolsward; *J. G. van Rijn*, te Zwolle; *J. Posthumus Meijes*, te Doesburg.

— Aan den Alkmaarder pianist *C. Coster*, is als élève van 't Conservatoire te Brussel, de eerste prijs toegewezen.

— In eene dezer dagen gehouden zitting van den gemeenteraad te Schiedam, zijn ingekomen adressen van de heeren *C. Nolet* en *C. J. Vaillant Jr.* c. s., houdende respektivelijk verzoek, om vergunning tot het leggen van ijzeren buizen door de straten, pleinen en grachten, ten einde de ingezetenen van versch Maaswater te kunnen voorzien.

:— Den 20 Sept. aanst. zullen de aanbestedingen plaats hebben der leverantien van fourrages voor de korpsen te paard, in de garnizoenen waar dezelve gestationeerd zijn.

*— Uit Nieuwe Diep schrijft men ons, dat de zeildag van de Admiraal v. Wassenaer is bepaald op den 16. dezer; met bestemming naar Lissabon, om derwaarts over te brengen een detachement troepen sterk 125 man, dat onder geleide van kapt. *v. Harreveld* en luit. *Courtois* aldaar op de Alcor zal overgaan, met bestemming naar Oost-Indië, en tevens eenige te Lissabon gevangene militairen over te brengen. Met den 15. is op de Wassenaer geplaatst de luit. ter zee 2. kl. *C. A. Bosch*.

Nog schrijft men ons van daar, dat de stoomschepen de Citadel van Antwerpen en de vice admiraal Koopman voor eene reis naar Oost-Indië zullen worden gereed gemaakt, de Vesuvius is bestemd voor West-Indië.

*— Uit Helleyoetsluis schrijft men ons:

In den afgeloopene week zijn met de behoorlijke formaliteiten, zoo wel door den kommanderenden kapt. luit. van Z. M. wachtschip de Rhijn; als door den oudst aanwezenden kapitein van het garnizoen de gouden medaille uitgereikt, voor 36 jarige trouwe diensten aan den Prevoost der Zeemagt *J. G. Steenhouwer*, en van de Landmagt aan den kondukteur der artillerie 2. kl. *H. W. Bander*.

Men verwacht alhier Z. M. stoomboot Sindoro, die onlangs te Vlissingen is gerepatrieerd van de West Indiën en nu 1 Aug. buiten dienst is gesteld.

— Een jonge neger van de kust van Guinea was onlangs met het schip Georg del Mina in Nederland, waar hij wenschte te blijven, zoo niet eene overeenkomst tusschen den kapitein van het schip en den goeverneur van Elmina dit verbood. Hij is dus mede terug gegaan, doch onder weg een stoomboot ziende, die naar Rotterdam stevende, sprong hij over boord, en bereikte al zwemmende de boot, die hem heeft opgenomen.

— Uit Hamburg wordt gemeld, dat aldaar nog al de cholera heerscht, voornamelijk onder de kinderen.

*— Niet lang geleden hebben wij nog op een paar verzamelingen van gezigten op onze stad en hare omgeving gewezen, en reeds ontvangen we een tweetal uitgaven, die ons in geheel verschillenden vorm plaatjes geven met afbeeldingen van gebouwen en fraaije gezigtspunten. Eerst is het *'t panorama van Utrecht*, door de Wed. *Herfkens en Zoon* in 't licht gegeven en op de drukkerij van den heer *P. W. v. d. Weijer* vervaardigd; 't is eene afbeelding van onze stad van de singels afgezien, eene afbeelding in kleuren. Niettegenstaande nu sommige

stukken in den winter zijn afgebeeld, praedomineert het groen en b'aauw, men zou bijna zeggen, een weinig te veel op deze lange rij van gezigtspunten. Toch geeft het panorama een goede schets van de omgeving onzer stad, en zal het daarom velen zeker welkom wezen.

Van anderen aard is *de Roos van Utrecht*, door den heer *Zwaardemaker* te Haarlem uitgegeven en alhier verkrijgbaar gesteld in den welbekenden vorm waarin de heerlijkste badplaatsen van Duitschland bij zoovele onzer schoonen op tafel liggen, als een kleine maar lieve herinnering aan een korter of langer verblijf aldaar. De roos levert eene verscheidenheid van gezigtspunten van onze stad en den omtrek van Zeijst. De uitgaaf heeft één gebrek, dat ze buitenslands is bewerkt; de arbeid is er echter niet te slechter om; de plaatjes zijn integendeel keurig bewerkt.

Beide uitgaven hopen we, dat vele koopers zullen vinden; ze verdienen het elk in hare soort.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 3 *Aug.*, 1.30 El.; + AP. 8.25. Gev. 4 d.

De Rijnhoogte te Keulen den 3. Aug. 6 voet 11 duim; 6 voet 10 duim Rijnlandsch.

BURGERLIJKE STAND te *AMERSFOORT.*

Maand Julij 1859.

Geboren: 17 jongens en 23 meisjes; *Ondertrouwd* 8 paar; *Gehuwd* 7 paar; *Overleden:* 23 van het mann. en 10 vrouw. geslacht. Levenl. aangeg. 2 vrouw. gesl.

Oost-Indië.

Door den Goeverneur-Generaal van Nederl. Indië zijn de volgende beschikkingen genomen:

Civiel Departement: Benoemd: Tot subs. offic. van just. bij den raad van just. te Samarang, de 1. subs.-griff. bij den raad van just. te Batavia mr. E. W. v. d. Hout, tot ontv. van het regt van sukc. en overg. regt. onder de Christ. te Soerabaya, de ass. res. over de komptab. aldaar E. C. Bangert; tot opz. 1. kl. te Moeara Sama (afd. Groot Mandhiling) N. Kerkhoff; tot res. der Lamp. distr., B. Wijnen, thans die betrekking waarnemende; tot 2. komm. op het kantoor van den gouv. van Sumatra's Westk., C. A. v. Diner, laatst. komm. op het bur. van den res. der Padangsche bovenl., tot komm. op het res.-kant. te Sibogha (res. Tapanoli), W. B. Davidson, laatst komm. bij den ads.-res. van Priaman; tot komm. bij den ads.-res. van Priaman, de komm. bij den kontr. te Natal, L. H. Marx; tot komm. bij den kontr. te Natal, de klerk op het kant. van den ads.-res. te Padang S. N. Marx; tot komm. op het bur. van den res. der Padangsche bovenl., A. W. A. Scholte; tot komm. op het kant. van den ads.-res. van Aijer Bangies J. F. Scholte, op het res.-kant. te Sibogha (res. Tapanoli). tot komm. bij de kompt. op het bur. van den goev. van Sumatra's Westk. C. W. A. Wijler, laatst 2. komm.; tot 3. komm. ter algem. sekr., de geëmpl. op dat bur. C. de Kock van Leeuwen; tot ambt. ter beschikking van den goev. van Sumatra's Westk., de gepens. kontr. 1. kl. V. Barthelemij; tot élève-transl. voor de Javaansche taal te Djokdjokarta O. A. O. van den Berg; tot lid bij den raad van just. te Amboina A. S. M. Hageman; bij de dir. der burg. en openb. werken tot 1. komm. E. D. C. Philips; tot 2. komm. de 1. klerk A. F. von de Wall; tot res. der Zuid- en Ooster-afd. van Borneo, de ads.-res. van Banjoewangie, tevens gekommitt. voor de zaken van Bali en Lombok C. J. Bosch; tot 3. vendum. bij het vend. kant. te Batavia, de hoofdkomm. bij de algem. boekh. F. Kroese; tot kontr. 3. kl. bij de land. ink. en kult., de ambten. 2. kl. C. L. Rosemeier; tot kontr. der 1. kl, de ambten. 2. kl. H. C. van Eybergen; tot gezworen transl. van de Jav. taal te Sourakarta, de élève translat. C. F. Winter; tot 3. komm. bij de dir. der kult., de klerk bij de hoofdadm. der marine J. C. C. Struick; tot komm., tevens griffier bij den landraad te Billiton, de ambten. op wachtgeld J. Nettehoven; bij de dir. der midd. en dom., tot 1. komm., de 2. komm. bij die dir. R. A. van Slooten; tot 2. komm., de 3. komm. bij die dir., J. C. Brocx; tot 3. komm., de klerk op het bur. van den ads.-res. van het Westerkwartier der Bataviasche Ommel., A. N. Geerts; bij den raad van just. te Batavia, tot 1. subst.-griff., de 2. subst.-griff. bij het hooggeregtsh. van Ned. Ind., mr. W. F. C. de Eerens.

Ontslagen: Op verz., eerv., uit 's lands dienst met behoud van regt op pens. de gewezen schout te Pasoeroean J. C. Stackman; wegens vertrek, als lid bij den raad van just. te Amboina G. Roijaards; wegens ziekte, onder toek. van wachtg. J. H. de Senerpont Domis; met behoud van regt op pens. F. G. H. Schultz; bij de landel. ink. en kult. J. W. E. de Surler.

Verleend: Een 2jarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den onderw. bij de goev. lagere school te Grissee, H. J. Scheffer.

Militair Departement. Benoemd: tot goev.-komm. en mil. komm. voor de Zuid- en Ooster-afd. van Borneo, A. J. Andresen; tot kol., chef van het wapen der artillerie, N. H. W. S. Whitton.

Bevorderd: bij de mil. geneesk. dienst: tot offic. van gez. 1. kl. G. F. Charlier.

Ontslagen: op zijn verz., eerv., uit Zr. Ms. mil. dienst, de 1. luit. der inf. D. der Kinderen; op zijn verz., eerv., uit Zr. Ms. mil. dienst, de 2 luit. der inf. J. L. l'Epagniol.

Marine Departement. Ontslagen uit 's lands dienst, de geschorste 1. gezaghebber van het gouvern. stoom-adviesvaartuig Tjipannas P. Boodt.

MADRID, 26 Julij.

De infant don *Sebastian* is, na eene langdurige ballingschap, in het land teruggekeerd.

Naar de verschillende kuststeden is weder eene nieuwe bezending geniesoldaten vertrokken. Met ijver wordt aan de verdedigingswerken aan de havens van Carthagena, Algesiras, Cadix en Ferrol gearbeid. Te Mahon wordt dag en nacht gewerkt aan het herstel der oude fortifikatiën en den bouw van nieuwe.

BOLOGNA, 28 Julij.

Men verneemt, dat keizer *Napoleon* een diplomaat naar de hertogdommen en de legatiën zendt, om den geest der verschillende bevolkingen na te gaan, om ze over te halen uit eigen beweging en tegen het genot van de gelijke hervormingen zich weder onder de vroegere regeringen te stellen, en te verzekeren, dat, zoo de volkswensch zich eenparig tegen den terugkeer dier dynastiën mogt verzetten, Frankrijk dien wensch zal eerbiedigen, zelfs al vond eenige wanorde plaats.

De hoofden der beweging te Perugia zijn ter dood veroordeeld.

TURIJN, 31 Julij.

In Florence is een aantal dokumenten openbaar gemaakt, welke een nieuw licht verspreiden over de maatregelen, welke de groothertogelijke regering bevolen heeft, om elke beweging ten gunste der Italiaansche onafhankelijkheid tegen te gaan. Deze dokumenten werden den 6. Mei 1859 door den kapitein *J. B. Masini* aan de voorloopige regering overhandigd. Zij voeren den titel: „Dokumenten over het plan van den aartshertog *Karel van Habsburg-Lotharingen*, om Florence te bombarderen." Het zijn deels geheime instruktiën, welke aan de artillerie-inspektie en den kommandant der vesting van Belvedere verzegeld en met last om die eerst op nader ontvangen bevel te openen, werden toegezonden. Deze instruktiën, Florence in eenen steenhoop te veranderen, zijn op last van den aartshertog door den luitenant-generaal *Ferrari del Garda* opgesteld. De overige dokumenten hebben betrekking op het voorgevallene tusschen de aanvoerders der Italiaansche armee en den aartshertog *Karel*, den tweeden zoon van den groothertog, die kolonel der artillerie was op het oogenblik, dat de door den generaal *Ferrari* opgestelde instruktiën moesten worden uitgevoerd. Uit deze dokumenten blijkt, dat de aartshertog de instruktiën liet ontzegelen en aan het korps officieren deed voorlezen, dat de laatsten echter weigerden het bevel, om Florence te bombarderen, uit te voeren, en dat het korps officieren verklaarde, dat het den groothertog en de groothertogelijke familie zou verdedigen, wanneer hun eenig gevaar bedreigde; doch de hoofdstad bombarderen konden zij niet, omdat zij de wenschen der bevolking deelden. Gelijk men weet, verliet de groothertog en de groothertogelijke familie op deze weigering van het leger om de hoofdstad te bombarderen het land en vertrok naar Oostenrijk, terwijl de beide prinsen zich naar het Oostenrijksche hoofdkwartier begaven.

NAPELS, 27 Julij.

Sedert eergisteren worden hier feesten gevierd, ter gelegenheid der installatie des Konings; het volk woonde die plegtigheid zonder eenige geestdrift bij. Bijna niemand heeft geïllumineerd. De ceremonie der handkus was hoogst koel, de gala-voorstelling in het San Carlo-theater zeer stijf en aristokratisch. In het Fiorentine-theater heeft men met driekleurige kaarten geworpen waarop het woord *konstitutie* gedrukt stond.

Te Cosenza zijn al de studenten naar huis gezonden, omdat zij de openbare orde *zouden kunnen* verstoren.

WEENEN, 1 Augustus.

Volgens een onzer bladen heeft het departement van oorlog, gedurende den jongsten strijd maandelijks 50 à 60 millioen gekost.

— 3 *Aug.* Met. 5 pCt. 75.30; Nat. 80.20; Bank 900.—; Noord-Bahn akt. —; Credit Anst. 217, O-Fr. Spoorw.-akt. 267,—; Lomb. Venet. —.— Nieuwe —,—; W. op Lond. 3 m. 11.70; G. 17.

HAMBURG, 1 Augustus.

De moeijelijkheden met den Senaat schijnen welligt tot vereffening te zullen komen. De Senaat heeft nl. een aantal wets-ontwerpen ingediend met het oog op de hervorming der konstitutie en deze ontwerpen zijn met groote meerderheid door het kollegie der zestig aangenomen. Waarschijnlijk zullen zij ook door de burgerij worden aangenomen, hoewel zij in belangrijke punten nog van de konstitutie van 1850 verschillen, wier hoofdbeginselen er evenwel in worden weêrgevonden, zijnde: eene vertegenwoordiging der burgerij, met onbeperkt regt van initiatief, openbaarheid der Senaatsverhandelingen, de verantwoordelijkheid van den senaat en der overheden. De nieuwe burgervertegenwoordiging zal bestaan uit 192 leden, waarvan 84 regtstreeks te verkiezen door alle kontribuabelen, 48 door de grondbezitters en 60 door de geregtshoven, de administratieve ligchamen en de gilden. De wetten en algemeene verordeningen zouden door die vergadering en den senaat beiden moeten worden goedgekeurd. Bij verschil van gevoelen zou eene kommissie van $^1/_3$ senateurs en $^2/_3$ leden der burgervertegenwoordiging benoemd worden, om voorstellen te doen, aannemelijk voor beide ligchamen.

DANTZIG, 1 Augustus.

De vroeger voorgenomen expeditie van Pruissische oorlogschepen naar Japan, die wegens den oorlog is uitgesteld, zal binnen kort plaats vinden. Op het einde dezer maand zal zich het fregat Thetis met de schroefstoomkorvet Ancora derwaarts op weg begeven.

PARIJS, 2 Augustus.

De heer *de Bourqueney* is heden hier aangekomen, en zal overmorgen naar Zurich vertrekken. De *Patrie* zegt, dat de bijeenkomst aldaar in twee of drie zittingen zal zijn afgeloopen.

Het gerucht eener verkoeling der betrekkingen tusschen Frankrijk en Rusland zou ongegrond zijn.

De keizer zal niet aan het hoofd der troepen de stad binnentrekken, maar ze op de Place Vendôme afwachten.

Voor de nabestaanden der slagtoffers van den Italiaanschen oorlog zijn reeds 1,158,182 frs. bijeengebragt.

De *Constitutionel* bevat heden een artikel in antwoord op de door den *Univers* dagelijks geleverde kommentariën op den vrede. Het thema van den *Univers* is steeds: de belangen der kerk zijn ten minste in den op te rigten Bond gewaarborgd, daar Oostenrijk er voor Venetië stem in heeft. De *Const.* nu toont aan, dat Oostenrijk dan toch al op zeer zonderlinge wijze de kerk of, wat voor den *Univers* hetzelfde is, den kerkelijken staat, beschermd heeft. Hij put daartoe zijne bewijzen uit diplomatieke akten, in een onlangs uitgekomen werkje voorkomende. In 1814 dan bood Oostenrijk, het geheele zuidelijk gedeelte van Italië als zijn buit beschouwende, gedurende de Honderd dagen, koning *Murat*, zoo hij zich aan de Oostenrijksche politiek wilde aansluiten, de distrikten Ancona en Fermo aan en liet het slechts met moeite de Legatiën los. Hierop besloot het langs zedelijken weg tot eene materieele verovering te geraken. Drie middelen moesten daartoe dienen: de militaire interventiën, de diplomatie en de politie. Wat dit eerste was is genoegzaam bekend. Het tweede leert men kennen als men weet, dat sedert kardinaal *Lambruschini* in de raadzaal van *Pius IX* zat, Oostenrijk eigenlijk in den Kerkelijken Staat geregeerd, en ook uitsluitend de politie gevoerd heeft overeenkomstig zijne politieke bedoelingen. Die bedoelingen blijken vrij duidelijk uit in 1848 in de archieven van Milaan en Venetië gevonden staatsstukken, en met name uit een rapport van 1822 waarin men leest: Rome is nu, wat het geestelijke betreft, het brandpunt der demoralisatie, wat aangaat het wereldlijke, dat der wanorde. De bewoners, trotsch en onbuigzaam, zijn meer tot bijgeloof dan tot godsdienstzin geneigd. In dat kardinalen-, bisschoppen- en priesterbewind, is de staatkunde een gedurig spel van pharisëisme en machiavellisme; de maatschappelijke huishouding is er slechts een onteerende wanorde. De kontrakten door de regering aangegaan boezemen geen vertrouwen in, omdat, zoo zij eenig belang er bij vindt ze te vernietigen, ze door een pauselijk besluit te niet gedaan of ten nadeele der partijen ten andere veranderd worden. De financiën worden slecht beheerd dan met mogelijkheid te zeggen is; de ontrouw der ministers en hunne onkunde maken groote leemten in de schatkist. In den geheelen kerkelijken staat wordt het regt, of onregt, openlijk verkocht en de struikroovers laten niet af van hunne aanvallen in Romagna; maar voor het Oostenrijksch militair gezag is men vol ontzag, en langs de geheele Oostenrijksche grens bloeit de handel ongedeerd. In een ander rapport wordt er met genoegen op gewezen, dat het volk hoe langer hoe meer weerzin tegen het pauselijk bestuur koestert. „Bestendige schimpscheuten, oneerbiedige houding tegenover den vorst, alles," wordt verder gezegd, „getuigt van de verwijdering. Moet naar de oorzaken van zoodanigen toestand nog gezocht worden? ze liggen voor de hand: Nieuwe wetten, die de meest enge beperking opleggen aan de vrijheid van het dagelijksch leven; de inkwisitie, die in geheel den Staat schandelijk en willekeurig huishoudt, onbeperkt vertrouwen aan de karabiniers geschonken, die op bloot vermoeden kunnen arresteren; verzwaring der lasten; hard en streng bestuur, een stelsel, strekkende om ieder als monnik en niet als burger te doen leven; ziedaar wat het volk dien afkeer inboezemt. Liever dan onder zulk een dwang te verkeeren, zou het volk onder een ander bestuur, welk dan ook, zijn." Een ander rapport zegt: „Terwijl men te Rome een geregeld en duurzaam stelsel moest hebben, dat de misbruiken deed verdwijnen en de bronnen van welvaart vermeerderde, denkt men slechts aan het openen van nieuwe kloosters, het uitbreiden der kerkelijke broederschappen, het ophalen van oude feesten en processiën, die leêglooperij en wanorde slechts vermeerderen. Behalve eenige dweepzieke priesters en eenige bijgeloovigen verlangen allen een anderen staat van zaken en benijden het lot van de Oostenrijksche onderdanen. In een ander rapport gaat men nog verder, en verklaart dat steeds meer en meer het verlangen zich openbaart, aan een *theocratisch-Turksch* bewind onttrokken, en aan den Paus ontnomen om aan Oostenrijk gegeven te worden. „Waarlijk," besluit dit rapport, „Babylon is de naam die Rome voegt. Het priesterkorps bestaat er voor twee derden uit huichelaars; de predikers zijn, meest onverschilligen of atheïsten. Behalve dit zijn zij meest allen gezworen vijanden van de keizerlijke regering."

— 3 *Aug.* Rente op tijd 3 pCt. 69.35; Fr.-Oost. Spw. 563,75; Sp. $1^1/_2$ pCt. 32; 3 pCt. $41^3/_8$.

ADVERTENTIEN

*** Heden beviel voorspoedig van een *ZOON*, PETRONELLA JOHANNA BOL, geliefde Echtgenoote van

Bergambacht, 2 Aug. 1859. — J. G. BETTINK, Onderwijzer.

*** Voor de vele blijken van deelneming, van hier en van elders ontvangen, bij het overlijden van Mevrouw de Wed. A. MILLIES, geboren BORNET, betuigen de kinderen en behuwdkinderen hun opregten dank.

Utrecht, 3 Augustus 1859.

Verpachting van Boomvruchten te Haarzuilens,

*** op Vrijdag den 5. Augustus 1859, des namiddags ten 5 ure, ten huize van *Wm. van Bemmel*, aldaar, ten overstaan van den Notaris VAN GEYTENBEEK, te Harmelen gevestigd. Breeder bij billetten omschreven.

*** Op Donderdag den 11. Augustus, des morgens ten 10 ure, zal door den Notaris SCHADEE aan de Donkere Laan nabij het Logement der Broedergemeente te Zeyst publiek worden verkocht: Eene prachtige verzameling **Stam Fuchsias** van buitengewone hoogte, in vollen bloei. — Alles daags te voren aldaar te zien.

TE KOOP OF TE HUUR:

*** Een net BURGERHUIS met Tuin en Koepel, des verkiezende ingerigt tot Onder- en Bovenhuis, gelegen op een der aangenaamste voorsteden; te aanvaarden 1° November. Nadere informatiën bij den Heer A. VAN BEEK, Singel te Utrecht. Brieven franco.

KAMERS TE HUUR.

*** Eene GEMEUBELEERDE ACHTERKAMER met Slaapkamertje, en eene Ongemeubeleerde KAMER, desverkiezende met Kost en Bediening, gelegen op het Vreeburg.

Nadere informatie bij Th. J. DOBBE, op de Voorstraat over de Boothstraat.

*** In het Geneeskundig Gesticht voor Krankzinnigen te Utrecht wordt gevraagd een OPZIGTER 2. klasse en eene bekwame KEUKENMEID. Belanghebbenden worden uitgenoodigd zich tot dat einde in persoon en voorzien van goede getuigschriften aan te melden bij den Geneesheer-Directeur van dat Gesticht, vóór den 20. Augustus 1859, des voormiddags van negen tot twaalf ure, de Zondagen uitgezonderd.

*** Onder onze ruime sortering van allerhande **TOILET-ARTIKELEN** bevelen wij bijzonder aan:

De echte Tandzeep van Dr. SUIN DE BOUTEMARD. Ze maakt de Tanden zuiver wit, zonder het émail aan te doen, bewaart ze voor ziekelijke aandoeningen en houdt den mond frisch. Het stuk kost 40 Cents en is toereikende voor een half jaar.

De echte Dr. Borchardt's Zeep. Deze is samengesteld uit fijne aromatische en etherische oliën en delfstoffelijke bestanddeelen, verwijdert puisten, schubben, levervlekken, zonnebrand, sproeten, en geeft aan de huid door alle jaargetijden dat fluweelige, veerkrachtige en frissche voorkomen, dat de schoonheid zoo zeer verhoogt. Men gebruikt ze met een wollen lapje, waarmede men de huid een- of tweemaal daags wascht. Deprijs is 40 Cents.

Gebr. Leder's Balsamische Aardnootolie-Zeep, die de huid reinigt zonder stramming te veroorzaken, haar zachtheid en lenigheid geeft en voor den invloed der weêrsveranderingen beveiligt, als koude, hitte, wind, enz. Het stuk 20 Cts.

Dr. Hartung's Kruidenpomade versterkt den groei van het Haar en werkt zoo voordeelig, dat de laatste levenskiem in den knobbel weder ontwikkeld wordt en een nieuwe wasdom begint. Zij verhindert het uitvallen en ontijdig grijs worden, maakt het krachtig, glanzend en golvend. Het glazen potje is 75 Cents.

De Kina-Olie van Dr. HARTUNG werkt zeer weldadig op het Haar en is vooral bij Kinderen zeer nuttig, daar zij het buitengewoon digt en fijn als zijde maakt. Aan den Baard geeft zij eene zachte buigzaamheid, terwijl zij zich bijzonder onderscheidt door de eigenschap de Haren een schoonen glans te geven. De Flacon kost 75 Cts.

Amsterdam Verkoophuis.
Utrecht *T. Uhlenbroek* Choorst.
Utrecht *T. Uhlenbroek* O.Gracht bij de Hamburgerbrug.
„ *L. J. R. Bosch* Lijnm.
„ *P. J. Huinck*, „
Amersfoort, Gebr. *Bruning.*
„ *G. T. C. v. d. Roemer.*
„ *A. H. v. Ruiven.*
Baarn, *E. v. Dapperen.*
„ Gez. *Petersen Nobbe.*
Bodegraven, *B. E. C. Schlatman.*
Hilversum, *R. J. J. v. Alphen.*
Kuilenburg, *J. V. Hondius.*
Vianen, *B. Swaving.*
Wijk bij Duurst, Wed. *C. Zorn.*
IJsselstein, *J. Groenhoff.*
Zeist, *C. G. Adlung.*
en in de bekende dépots in de andere steden.

UITGAVE van Zwaardemaker en de Geus.

*** Alom te bekomen:

28 GEZIGTEN van **UTRECHT** in den vorm eener Roos.
28 dito „ **'s GRAVENHAGE** „ „ „ „
28 „ „ **ROTTERDAM** „ „ „ „

De prijs van elke Roos is één Gulden.

*** Iemand van de Hv. Godsdienst, tusschen de 30 en 40 jaren oud, biedt zich tegen November of eerder aan als LINNENMEID, zijnde van zeer goede getuigen voorzien. Brieven franco letter G, aan het bureau dezer Courant.

MOHAIR-HATS ON CORK BODIES,

bij J. LEENARTS, Choorstraat E 6/7.

*** Deze nieuwe soort van **Mans Zomerhoeden**, zwart en in diverse kleuren, zijn zeer doelmatig en overtreffen verre *in ligtheid* alle andere soorten van **gekleede Manshoeden.**

*** Door den ondergeteekende is gedebiteerd in de 239. Loterij:

In de 1e klasse de **f 20000** op No. 7730.
In de 3e klasse de - **25000** op No. 7774.

J. VAN AALS.
Zadelstraat.

HOFZIGT. Kamp bij Zeyst.

*** De ondergeteekende heeft de eer te berigten dat hij met zijn fraai ingerigte **Tent** geplaatst tegenover de Tent van Z. K. H. den **Prins van ORANJE**, en dat hij steeds voorzien zal zijn van alle mogelijke VERVERSCHINGEN.

4 Augustus 1859. **J. B. DETERMAN.**

Nog slechts eenige dagen FINALE UITVERKOOP van LINNENS EN TAFELGOED,

in den Gouden Leeuw op het Oudkerkhof

*** waaronder nog eenige DAMASTEN TAFELGARNITUREN tot ongehoord lage prijzen.

Voor zuiver garen wordt gegaurandeerd.

Abshaubbin's Springveêren Matrassen.

*** De reeds zoo gunstig bekende heilzame uitwerking van Abshaubbin's Anti Rhumatische watten, is (na vele vooraf genomen proeven door de meest bevoegde deskundigen), ook overgebragt op deze Matrassen, waardoor het gelukt is eene aanhoudende en onverflaauwbare kracht in het leven te roepen, die onfeilbaar den besten invloed zal uitoefenen op alle melancholische, krampachtige, rhumatische, zenuwachtige en aan huiduitslag lijdende gestellen. Overigens worden deze Matrassen vervaardigd van de deugdzaamste en duurzaamste materialen, alles in harmonische werking gebragt tot verkrijging eener

Gezondheids-Matras,

die niet alleen genezend op alle bovengenoemde lijders zal werken, maar ook aan ieder wardt aanbevolen die zijne gezondheid wil behouden daar deze matrassen eene geregelde bloedcirculatie bevorderen, de huid frisch en zuiver en den geest helder houden, zoodat alle vadsigheid en loomheid door het slapen op deze Matrassen wordt voorkomen. Gewone Donzen of Veeren Kussens of Hoofdpoluw moge bij deze Matras door rhumatische, hypochondrische of zenuwachtige lijdere niet gebruikt worden; in plaats daarvan neme men tot vulling Paardenhaar, Zeegras of bij voorkeur Oost-Indische Kapok, welke laatste des verkiezende door den ondergeteekende in overeenstemming met de Matras wordt toebereid. Voor de soliditeit en duurzaamheid wordt gegarandeerd. De prijs zal niet hooger zijn dan die van gewone Spring-Matrasen, zoodat men al de voordeelen die deze Matras boven andere vooruit heeft, als 't ware gratis bekomt.

Alle informatien worden, op franco aanvraag, kosteloos afgegeven door

A. BREETVELD Az. Adres: Delft, Groote Markt, no. 440.

J en A. **BEVALLEN.**

28	D. G. L. F. Brunings geb. Cluijsenaar, d.	Zutphen.
30	J. Cats geb. v. Aalten, zoon.	Groningen.
2	M. P. Caron geb. de Liefde, zoon.	Amsterdam.
1	A. Donker geb. Vis, zoon.	Zaandijk.
1	Z. Dreckmeijer geb. Zweers, dochter.	Amsterdam.
2	L. v. Duijn geb. v. d. Woude, zoon.	Rotterdam.
1	M. v. Dijkman geb. Kiel, dochter.	's Hage.
1	W. P. Dirks geb. Smitsaerts, zoon.	Dordrecht.
30	J. de Gaaij geb. Duijser, zoon.	Z. Bommel.
1	S. de Groot geb. Fuldauer, dochter.	Amsterdam.
1	J. D. Hoijnck v. Papendrecht geb. Loopuijt (dochter.	Rotterdam.
29	E. J. de Jonge geb. Trip, dochter.	Meppel.
31	W. J. J. C. Immink geb. Rijnbende, z.	Amsterdam.
27	E. Jellema geb. Feffer, dochter.	Leeuwarden.
1	M. Jacobi geb. Kapteijn, zoon.	Rotterdam.
1	J. P. Oliemans geb. Hofland, zoon.	Rotterdam.
29	M. C. Trip geb. Blok, dochter.	Harlingen.
28	E. Thieme geb. Weenink, dochter.	Arnhem.
1	H. A. Veder geb. v. d. Leeuw, dochter.	Rotterdam.
31	A. A. S. C. Westeneng geb. de Rote, d.	Brielle.
	OVERLEDEN.	
30	Mej. A. M. v. d. Aardwegh, 55 j.	Leijden.
31	C. C. v. Bijlevelt, 79 j.	's Hage.
2	S. Dammen geb. v. Beurden, 55 j.	Rotterdam.
1	A. v. Dijk geb. Hoogendijk.	Rotterdam.
28	E. Faber, zoon.	Groningen.
1	J. C. Godefroij, 91 j.	Amsterdam.
1	W. G. de Groot.	Groningen.
31	M. L. B. Hendricks, dochter.	Leeuwarden.
1	J. C. Hooijkaas geb. Weeldenburg.	Rotterdam.
2	J. Hamans geb. v. Dam.	Amsterdam.
30	M. P. Jansen, 66 j.	's Hage.
30	G. M. Kruimel.	Amsterdam.
31	M. A. de Leu geb. Bos, 69 j.	Amsterdam.
26	H. C. v. Moerken, 56 j.	Deventer.
1	T. J. Mulder geb. de Jonge, 95 j.	Groningen.
31	D. Pruijmers, 23 j.	Zwolle.
1	J. Ponne, dochter.	Heerenveen.
11	G. P. Rommenie geb. Sabelis, 56 j.	Deventer.
31	J. M. Ruijter, dochter.	Wormerveer.
3	T. v. Schuijlenburg, 77 j.	Brielle.
28	G. M. Sauveur, dochter.	Leeuwarden.
31	S. Waller geb. v. Wicheren, 66 j.	Leeuwarden.
27	M. IJpma geb. Meindersma, 31 j.	Leeuwarden.
31	J. A. Zillinger, 63 j.	Doesburg.

Huwelijken, Geboorten en Sterfgevallen in Ned. O. I. uit den *Javabode.*

Getrouwd: F. A. Metzler en E. W. A. H. Harloff, Soeracarta 29 April; K. Bos en L. T. Mercus, Pattie 11 Mei; J. J. A. H. Clignett en C. C. Krauss, Samarang 18 Mei; P. A. v. d. Broek en A. M. C. Martherus, Soerabaija 18 Mei; F. C. L. Reuling en M. E. T. H. Roscott, Amboina 7 Agril; H. Rietveld en E. M. L. de Rochemont, Batavia 25 Mei.

Bevallen: Le Duc geb. Suersen, z. Palembang 10 Mei; v. Meeuwen Royen, z. Salatiga 14 Mei; de Rochemont geb. Myor, d. Soerabaija 17 April; de Lanoy geb. v. d. Vrijhoef, d. Bonthain 11 Mei; Prager Eders, z. Salatiga 5 Mei; v. d. Crab Droop, z. Amboina 25 Maart; echtgen. van E. Bruno, 2 z. Batavia 5 Junij; de Kanter geb. v. Ingen, d. Pattie 26 Mei.

Overleden: H. L. Bensbach, Bonthain 2 April; S. C. J. Neys geb. de Wildt, Soerabaija 10 Maart; W. F. Leidelmeijer, Batavia 20 Mei.

Marktberigten.

Schiedam, 2 Augustus Granen Rogge Verkocht 141 a Reval f 177 6 w. Garst. In veiling ca. 75 last min. of meer beschadigde Libau van f 160 a f 153 kont., wegende 104 a 106 ℔.

Moutwijn per Ned. vat zonder fust f 14.75. Jenever id. f 20.25. Amsterd. proef f 21.50, zonder de belasting. Spoeling f 0.60 per ketel.

239. Staats-Loterij.

Derde Klasse. 3e Lijst.

No. 7774 f 25000. No. 2865 f 5000. No. 8915 f 1500. No. 16168 f 1000.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Aug.	Uren.	Wind-rigt.	Wind-kr.	Barom. bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d. Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	Opmerkingen.
			N. 6						
3	2	z.	1.0	762.31	78.6	+ 6.5	0.60	0.	Bewolkt.
	10	zo.	0.5	60.19	65.5	+ 2.9	0.80	0.	Bijna helder.
4	8	zw.	1.5	59.70	72.3	+ 4.9	0.75	0.	Idem.

PRIJZEN VAN KOEPONS EN LOSB. OBLIGATIEN.

Metalliek	f 24.45	Pruissische	f 34.87½
Nat. Met. Coep.	„ 30,45	Spaansche	„ —,—
Napelsche	„ —,—	Sp. Coep per fr.	„ 54 87½
Div. Eng. in £	„ 11,52½	Hamb. Russen.	„ 33 60
Eng. Russen	„ 11,52½	Russ. in Zilv. R.	„ 33,43½
Fransche	„ 55 —	Poolsche in fl.	„ —,—
Belgische	„ 55,75	Dollars	„ —,—

AMSTERDAM 3 Augustus 1859.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld	2½	pCt.	63$^{15}/_{16}$	64	63$^{15}/_{16}$
dito dito	3	„	76⅝	76¾	
dito dito	4	„	96¾	96⅞	96⅞
Amortisatie-Sijndikaat	3½	„	94⅞		
Handelmaatschappij	4½	„	128¾	129	
Oost-Indische Leening	4	„	96	96⅛	
BELGIE.					
Certifik. bij *Rotschild*	2½	pCt.	52		
SPANJE.					
Obligatien	1¾	pCt.	32¼	32$^{5}/_{16}$	
Binnenl. Schuld	3	„	41⅜		
Amortisable			9⅝		
Bewijzen Koepons			4⅜		
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	44$^{7}/_{16}$	44½	44$^{9}/_{16}$
dito 1856/57	3	„	43⅜	43½	43⅝
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en C°.*	5	„	104⅝		
Obligat. 1828 & 1829.	5	„	102⅛		
Certifikat. 1831 & 1833	5	„	8[illegible]⅝		
Certifikaten 1840	4	„	86½	86⅝	
Cert. bij *Stieglitz*	4	„	86⅛	86⅝	86⅝
dito 5e Serie	5	„	94¾		
dito 1855 6e Serie	5	„	100¾	101	101
dito Adm. te Londen	4½	„	96¾		
Certifik. van Assign.	6	„	65⅝		
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500			154¼	154½	
Obligatiën	4	pCt.	80⅝		
PRUISSEN.					
Obligatiën	5	„	100$^{15}/_{16}$	101	
OOSTENRIJK.					
Oblig. Metaliek	5	pCt.	59½	59⅝	59[illegible]
Oblig. Rente Am.	5	„	78¼	78½	78[illegible]
dito dito Nat. 1854.	5	„	63⅛	63½	63⅝
dito dito	2½	„	31½	31$^{14}/_{16}$	31[illegible]
BRAZILIE.					
Geldl. 1824, £ 100	5	pCt.	99		
AMERIKA.					
Ecuad. Oblig. 1855	1	„	15⅛	15⅝	
Venez. Oblig.	3	„	27$^{9}/_{16}$	28⅛	
Grenada, Oblig.	3¼	„	16$^{3}/_{16}$	16$^{5}/_{16}$	
Mexiko, Obl.	3	„	18⅛	18$^{3}/_{16}$	

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 184 van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Stedelijke Raad van Utrecht.

Zitting van Donderdag 28 Julij.

Voorz. mr. *N. P. J. Kien.*

Tegenwoordig zijn 21 leden; afwezig de HH. *Karsten*, *v. Stirum*, *Schuurman*, *Ackersdijck*, *Pabst*, *v. Hengelaar*, *de Graaf* en *v. Dielen*.

Is ingekomen:

een prov. blad houdende aanschrijving dat de gemeente-rekening voor 1 Okt. aan Gedep. Staten moet worden ingezonden, — voor kennisgeving;

eene missive van Gedep. Staten, houdende goedkeuring van raadsbesluiten tot af- en overschrijving, alsvoren.

Wordt ter tafel gebragt de gemeente-rekening met eene mededeeling van B. en W., — gesteld in handen eener kommissie, bestaande uit de HH. *Schuurman*, *Schuller*, *v. Veersen*, *Bosch* en *Visscher*.

Is ingekomen: de rekening der verpleging van behoeftige krankzinnigen. — in handen derzelfde kommissie.

Wordt ter tafel gebragt eene aanbeveling van B. en W. ter voorziening in de vakature, ontstaan door het overlijden van den sub-ontvanger *Broers*, — op welke aanbeveling koorkomen de HH. *W. G. v. Maanen* en *A. W. N. v. Straaten*, — ter sekretarie.

Zijn ingekomen eenige rekwesten houdende verzoek, voor bovengenoemde vakature in aanmerking te komen, — alsvoren.

Wordt ter tafel gebragt eene voordragt van B. en W. ten opzigte van een rekwest van *J. E de Vries*, ter bekoming van stads grond. — de voordragt strekkende om tot wederopzeggens toe, tegen betaling van eene jaarlijksche erfhuur van *f* 1, aan adress. een stuk gronds achter den schouwburg af te staan, onder de voorwaarden waarop vroeger aan den voormaligen eigenaar van den schouwburg stadsgrond is afgestaan en met bepaling, dat de bestaande trap worde weggebroken en geen andere trappen daar meer gebouwd worden, — ter sekretarie.

Wordt ter tafel gebragt de volgende voordragt voor de benoeming van een hoofdonderwijzer aan de stads tusschenschool:

J. den Broeder,
G. de Jager,
P. Nepveu,

ter sekretarie.

Worden ter tafel gebragt twee voordragten betreffende eenige rekwesten in zake de direkte belastingen, — ter sekretarie.

Is ingekomen een verzoek van de verzorgers der technische school om eene subsidie over 1860; — besloten dit aan te houden tot de behandeling der begrooting.

Is ingekomen:

de begrooting van het burgerl. armbestuur, — ter sekretarie;

eene missive van de gezondheidskomm. met betrekking tot het in den raad uitgebragte rapport betreffende de prostitutie, — ter sekretarie, en op voorstel van den heer *Visscher* besloten, genoemd rapport alsnu te doen drukken en ronddeelen;

een verzoek van Jhr. *J. J. de Geer v. Oudegein*, om ontslag als superintendant van kazernering en inkwartiering, — besloten adress. onder dankbetuiging voor de bewezene diensten een eervol ontslag te verleenen, ingaande met 1 Jan. 1860;

een verzoek van Dr. *J. Tip*, strekkende, om wegens redenen van gezondheid ontslagen te worden als onderwijzer in de wis- en natuurkunde aan het stedelijk gymnasium, — besloten, onder betuiging van leedwezen voor de redenen die adress. tot dit verzoek moveren, een eervol ontslag te verleenen;

eene missive van den heer *S. Gille Heringa* ten geleide van een aan den raad aangeboden exemplaar van zijn jaarboekje voor de posterijen, — besloten het werk onder dankbetuiging aan te nemen en in het stedel. archief te plaatsen.

Wordt ter tafel gebragt eene voordragt tot afwijzende beschikking op een rekwest van *J. Heijl* tot afkoop van erfhuur, — ter sekretarie;

eene voordragt tot verhooging der traktementen van de torenwachters met *f* 50, op grond dat hen niet meer veroorloofd wordt bij de ingezetenen kermis- en nieuwjaarsgiften op te halen, — konform.

Worden zonder omvraag vastgesteld de 1e en 2e supl. en de voljaars aanvullingskohieren van de dir. bel. 1858 met inachtneming eener daarin voorgestelde wijziging wat betreft den aanslag van den heer *Clotterbooke Patijn v. Kloetinge*.

Aan de orde is eene voordragt tot verkoop van een gedeelte stadsgrond tusschen de Enge Watersteeg en de Zandstraat aan het algemeen bestuur der Vereenigde Gods- en Gasthuizen.

De *Voorz.* is eigenlijk niet voor den afstand, daar bij officieus geïnformeerd is, dat het plan niet bestaat die straat geheel door te trekken, maar om er een hek of muurtje te zetten en de huizen meer achterwaarts te bouwen. Spr. heeft van terzijde getracht nadere inlichtingen te bekomen; doch dit is hem niet gelukt.

De heer *v. Boetzelaer* vraagt of de zaak wel rijp is om in behandeling te worden genomen.

De *Voorz.* gelooft, dat men eerst wil weten of men den grond kan krijgen, om eerst daarna te zeggen hoe men er zal bouwen. Men zou het nu dus eenigzins *in vago* afstaan.

De heer *de Jong* gelooft dat als het genoemd bestuur eigenaar zal worden van dat perceel het met B. en W. in overleg zal treden omtrent het bouwen. In allen gevalle zal het er eene goede straat maken, en hetgeen gebouwd wordt zal geen ontsiering zijn van de stad.

De heer *Jongeneel* stemt hiermede in. De op te rigten gebouwen zullen wel woningen van kleinen omvang zijn, maar het plan bestaat toch om ze geheel te bouwen in den geest van B. en W.

De *Voorz.* vestigt juist de aandacht van den raad er op, dat geenszins bepaald is, dat er woningen moeten komen.

De heer *de Jong* zegt, dat dit juist het doel is.

De *Voorz.* zegt, dat het denkbeeld waarmede de raad het terrein gekocht heeft was, eene doorloopende straat te maken; als die straat nu niet doorloopt maar er een passage komt voor een hofje, dat weêr achteraf ligt, dan weet Spr. niet of dit in den geest is waarmede de raad den aankoop gedaan heeft.

De heer *Jongeneel* zegt dat het denkbeeld ook is, de straat te laten doorloopen, maar dat er meer ruimte is, dan voor de straat noodig is; van dat meerdere nu zal de stad op zeer geschikte manier afkomen, en er zal gebouwd worden in overeenstemming met B. en W.

De heer *Boer* meent, dat de straat in de geprojekteerde rigting van wege het Stedelijk Bestuur zal worden gelegd; nu blijft aan beide zijden grond over, aan de eene zijde zeer goed voor het bouwen van huizen, aan den anderen kant een slecht daarvoor geschikt terrein, dat vooraan breed genoeg is om er een huis te zetten, maar in een punt toeloopt. Het bestuur der Gods- en Gasthuizen heeft zich tot de stad gewend, met verzoek om die stukken, met uitzondering alzoo van hetgeen voor den weg moet dienen, aan te koopen. Spr. gelooft, dat als het dien grond verkregen heeft en er later woningen op stellen wil, het aanzoek daartoe later bij B. en W. zal moeten komen met een plan. Bij de beoordeeling hiervan en van de alsdan te geven rooijing zullen B. en W. zich naar het reglement op het bouwen en sloopen hebben te voegen.

De *Voorz.* zegt, dat uit het gehoorde blijkt, dat er nog geen vast plan schijnt te bestaan. Men moet zich volgens hetgeen Spr. vernomen heeft, niet voorstellen, dat aan wederszijde tot aan de straat huizen zullen staan, en dat was toch het oorspronkelijk denkbeeld.

De heer *v. Cleeff* zegt, dat het moeijelijk was een plan te maken, voor men zeker was den grond te krijgen. De toestand is gelijk de heer *Boer* heeft medegedeeld, de woningen kunnen niet allen bij elkander staan. Voorloopig is het verkieslijk voorgekomen door de meerdere ruimte van de eene zijde eenige woningen te bouwen met eene beplanting voor dezelven, welke door afsluiting eene lijn volgens den loop der straat zal uitmaken. Het reglement op het bouwen wil men in acht nemen.

De heer *Schuller* heeft nog al bezwaar tegen de voordragt. Spr. gelooft niet, dat het zoo moeijelijk is een plan te maken voor dat men den grond verkregen heeft. Wanneer partikulieren zich aanmelden, moeten zij eerst een plan indienen, en dan oordeelt de raad, of hij den grond zal afstaan of niet. Nu is hier wel zeker onderscheid, daar het die administratie geldt, waarin zoovele leden van den raad zitting hebben, maar men zou toch een antecedent stellen, en naderhand zullen partikulieren, als zij anders worden behandeld, zich verongelijkt achten. Als men nu den grond afstaat en afwacht wat het bestuur er mede zal doen, en dit naderhand een plan indient, dat niet wordt goedgekeurd, dan is de administratie in het bezit van den grond, en zal men eindelijk toch moeten toegeven. Spr. stelt daarom voor, het bestuur uit te noodigen eerst een plan in te dienen.

De heer *de Muralt* zegt, dat het hier een geheel ander geval geldt; toen vroeger na de amotie der wallen stads grond beschikbaar was waarop men wilde laten bouwen, moest men alvorens met het plan bekend worden gemaakt; maar hier is de zaak anders; hier is een stuk gronds, dat de stad in zijn geheel van den eigenaar heeft moeten koopen om door een gedeelte eene straat te leggen en de raad moet zich gelukkig achten, dat er iemand is die de meerdere ruimte dan de stad voor de straat noodig heeft wil overnemen. Het is hier geen punt van aesthetiek; alleen is de vraag hoe op de voordeeligste wijze die grond worde kwijt geraakt. Wat betreft het bouwen is voorts het bestuur der Gods- en gasthuizen evenzeer onderworpen aan de bestaande voorschriften als elk ander.

De *Voorz.* zegt, dat de stad de straat heeft willen hebben, opdat er behoorlijke huisjes zouden kunnen komen. Spr. gelooft niet, dat zij er verlegen mede behoeft te zijn. Nu heeft Spr. er echter niets tegen dat men die huisjes niet zal bouwen precies in de rigting van de straat en zij op eene andere manier worden ingerigt, als de raad maar weet dat dit het plan is.

De heer *de Jong* had niet gedacht dat door den Voorz. bezwaren zouden worden gemaakt. Deze toch was van den aanvang af dat in den raad deze zaak werd behandeld, met den afstand van een gedeelte van het perceel aan de Gods- en Gasthuizen ingenomen. — Nu de zaak tot rijpheid is gekomen en het dagel. bestuur zelf den afstand tegen eene bepaalde som aan de Gods- en Gasthuizen heeft aangeboden, komt de Voorz. met moeijelijkheden voor den dag. — Als de raad die nu deelt en een plan verlangt, volgens hetwelk zal gebouwd worden, gelijk in dergelijke gevallen vroeger wel eens heeft plaats gehad, zal een uitstel welligt geen bezwaar hebben; B. en W. zouden zich inmiddels met het bestuur der Gods- en Gasthuizen kunnen verstaan.

De *Voorz.* zegt dat hij, ten einde in den raad opheldering te kunnen geven, den kameraar aan het bestuur had laten vragen wat het plan was, doch zonder bepaalde inlichting te hebben verkregen.

De heer *Boer* kan zich met het denkbeeld van uitstel niet vereenigen, daar men dan hoogst waarschijnlijk niet voor September tot eene beslissing komt. Is Spr. wel onderrigt, dan zal men, zoodra men den grond verkregen heeft, een plan tot bouwen indienen, ten einde voor den winter de huisjes gereed te kunnen hebben. De Voorz. heeft de motieven voor den aankoop van dien grond door de stad opgegeven; Spr. was zeer vóór dien aankoop, maar had ook zijne motieven, en die waren zeker niet, om daar bepaaldelijk woningen te zetten, maar om er eene goede straat door te trekken, en daar aan een moerassig en laag gelegen stuk grond, eene behoorlijke afwatering te verschaffen. Dit nu wordt verwezenlijkt, en dus is alleen de vraag; wat zal er verder komen? Er zullen fatsoenlijke woningen komen, maar misschien niet precies aan de straat, en met een buurtje of grasperk er voor. Als een plan in dien geest wordt ingediend, weet Spr. niet waarom hij het zou afstemmen.

De *Voorz.* hoort nu toevallig dat aan den eenen kant huizen met een square zullen komen; wat aan den anderen kant zal komen, weet hij evenwel niet, en dat heeft toch invloed op de te nemen beslissing.

De heer *Metelerkamp* zegt, dat regenten nog geene plans voor den aanbouw hebben gezien.

De heer *v. Lier* kan zich wel met het denkbeeld vereenigen, om de verdere behandeling dezer zaak tot eene volgende vergadering uit te stellen. Bij het verschil van zienswijze omtrent een onderwerp, waarin nader een onderzoek noodig schijnt en waar geen dringende spoed wordt gevorderd, zal een kort uitstel wel niet kunnen schaden.

De heer *de Muralt* zegt, dat toen de kameraar heeft voorgesteld den grond aan te koopen om er de straat te kunnen doortrekken, verzekerd is, dat vermoedelijk eene inrigting alhier den overtolligen grond zou willen overnemen, en toen heeft Spr. zelf in de verg. van B. en W. voorgesteld, dat de kameraar den eigenaar zou trachten te bewegen aan de stad slechts zooveel te verkoopen als voor de straat noodig was, en het overige aan de bedoelde inrigting. De eigenaar wilde dat echter niet doen. Spr. gelooft dus dat bij B. en W. niet de bedoeling bestond den grond aan te koopen met het oog op de eventueel daar later te bouwen huizen.

De *Voorz.* is in die verg. tegenwoordig geweest; maar bij hem is altijd het begrip geweest, het terrein nooit anders af te staan, dan om er huizen te bouwen. Spr. meent dat aan kleine zindelijke woningen behoefte is. Spr. heeft er niet tegen, dat de raad den grond afstaat, maar de raad moet weten wat hij doet.

Het voorstel van den heer *Schuller* alsnu in stemming gebragt wordende, verklaren zich evenveel leden voor als tegen, zoodat de beslissing tot eene volgende verg. wordt verdaagd.

Aan de orde is:

de rekening der gezondheidskomm. over 1858, die zonder omvraag wordt goedgekeurd;

de rekening van den schuttersraad, waaromtrent een gelijk besluit wordt genomen;

de rekening der aalmoezenierskamer, welke zonder omvraag wordt goedgekeurd met besluit tot dankbetuiging aan de administrateurs.

Aan de orde is het verzoek van den hoogleeraar dr. *Buys Ballot*, strekkende tot afstand van stadsgrond voor de oprigting van een ijzervrij gebouw voor magnetische waarnemingen.

De *Voorz.* deelt tot toelichting mede, dat na de in vorige verg. verstrekte magtiging aan B. en W., door den heer *Zocher* een ander terrein is aangewezen, dan wat gevraagd was; de heer *Buys Ballot* heeft dat eenigzins euvel opgenomen en verlangt nu eene nadere beslissing van den raad. Spr. zou de nuttige inrigting welke het hier geldt zeer wenschen te begunstigen; hij gelooft dat de stad en kuratoren der hoogeschool hunne belangstelling ten duidelijkste getoond hebben, maar hij zou het aan den anderen kant jammer vinden als de aangenaamste gezigtspunten door dergelijke gebouwen wierden ontsierd.

De heer *Schuller* zegt, dat de indruk, bij hem door het vroeger genomen besluit te weeg gebragt, deze was, dat den heer *Buys Ballot* wierd toegestaan, het gebouw te laten zetten, waar hij goed vond. Spr. gelooft, dat de wandelingen, hoe sierlijk ook, nooit kunnen en zullen ontsierd worden, zoo een hoogleeraar gebouwen plaatst ten dienste der weten-

schap, welke hij beoefent, en vooral niet door gebouwen opgerigt door dien hoogleeraar, die eene Europesche vermaardheid heeft verkregen door zijne waarnemingen. Spr. zou er zeer voor zijn, den heer *Buys Ballot* in deze te verkiezen boven den heer *Zocher* en hem zijn gebouwtje te laten zetten waar hij wil.

De Voorz. zegt dat het niet aan den heer *Buys Ballot* maar aan B. en W. was overgelaten, en het is wel mogelijk, dat ten gevolge der mededeeling van den heer *Schuller* de heer *Buys Ballot* gemeend heeft te kunnen kiezen.

De heer *v. Schermbeek* vraagt praelecture van de redenen die den heer *Buijs Ballot* nopen, om te weigeren genoegen te nemen met de plaats in het plantsoen door B. en W. op voordragt van den heer *Zocher* aangewezen.

De Voorz. zegt dat volgens den brief van den kameraar de hoogleeraar te kennen heeft gegeven, dat alleen de aangevraagde plaats voldoet, omdat men van daar kan seinen naar de observatie-kamer; omdat men aan den overkant op den cingel een paaltje kan plaatsen om eene vaste rigting te hebben, en omdat men het later door een overdekten gang met het observatorium zou kunnen verbinden. Zoo het daar niet kan zijn, verklaart de heer *Buys Ballot* er geheel van af te zien.

De heer *van Schermbeek* wijst er op, dat onder de redenen, die de hoogleeraar *Buys Ballot* aangeeft tot afkeuring van de aangeboden plaats in het plansoen, *niet* gevonden wordt; dat het op te trekken ijzervrij gebouw aldaar onder den invloed van het ijzer, aan gebouwen in de nabijheid gelegen, komen zoude. En hierop komt toch eigentlijk alles neer, dit is de reden waarom de hoogleeraar zijn ijzervrij gebouw niet in de het *enclos* van zijn Meteorologisch observatorium plaatsen kan. De overige bijgebragte argumenten zijn zeker van belang, maar het aangeboden terrein schijnt dan toch geen overwegend bezwaar tegen de magnetische waarnemingen te zullen opleveren. Het is dus meer een kwestie van preferentie, waarbij niet eigentlijk de wetenschap zóó groot belang heeft en daarom zou Spr. hoe hoog ook ingenomen met de waarnemingen, daar te verrigten, toch zijn stem niet kunnen geven, om een der schoonste punten van onze fraaije wandelingen, buiten de hoogste noodzakelijkheid te ontsieren.

De heer *Visscher* stemt toe, dat het de wandeling wel een weinig ontsieren zal, maar dat men daaromtrent niet den hoogleeraar in zijne wenschen moet frustreren, aangezien het de eenige geschikte plaats schijnt te zijn, tot het daarstellen van het bedoelde gebouwtje.

De heer *de Muralt* is tegen de toekenning van het terrein. Spr. heeft zich op de plaats zelve, en niet naar de overgelegde teekening, overtuigd, dat het de wandeling zal ontsieren en het fraai uitzigt van de hoogte naar de rigting van de brug over den Minstroom zal benemen, daar het gebouw vrij groot zal zijn.

De heer *v. Hoytema* zegt, dat als men de teekening inziet, men ontwaart, dat de heer *Buys Ballot* een grooter of een kleiner terrein voor het te stellen gebouwtje vraagt, maar dat het altijd zoo sierlijk kan worden gemaakt als men wil. Maar aannemende dat het uitgebreidste plan gevolgd wordt; dan verwondert het hem toch dat men hier nog de vraag oppert of men het wel zal verleenen. Spr. hecht zeer veel aan de schoonheid der wandelingen, maar plaatst zich hier op een ander standpunt. De aanvraag geschiedt hier door dien hoogleeraar die er reeds terrein en een meteorologisch observatorium heeft, waarvoor hij ook persoonlijk zich zoovele opofferingen heeft getroost, die nu zegt, dat als zijne waarnemingen zullen zijn gelijk behoort, de instrumenten geheel vrij moeten zijn van allen invloed van ijzeren voorwerpen; eindelijk heeft hij eene geschikte plaats gevonden, maar uit het oogpunt van schoonheid wijst de heer *Zocher* een andere aan; de hoogleeraar verklaart het gebouw op geen andere plaats te kunnen stellen; de redenen daarvoor zijn in den brief van den architekt opgenomen. Staat men toe, dan zal hij het gebouw op eigen kosten laten zetten en zoo sierlijk als de raad verlangt, en nu kan Spr. zich niet begrijpen, dat men hier zal redeneren over de vraag of het wenschelijk is het terrein toe te staan of niet. Tegenover de eischen van het schoonheidsgevoel staan die van het nut en de wetenschap. Hem dunkt de laatste moeten de voorkeur erlangen.

De Voorz. gelooft niet dat de heer *Buys Ballot* kan klagen over gebrek aan belangstelling, daar, zoo de stad niet ondersteund had, het observatorium er welligt nooit gekomen ware. Duizenden zijn voor de wandelingen uitgegeven, en als er nu dit dan dat gebouw wordt neêrgezet, dan mag men toch wel overwegen, of er in dit geval geen ander terrein te vinden is, geschikt voor het doel.

De heer *v. Hoytema* gelooft nu dat de zaak nog niet rijp is om beslist te worden. Als het waar is wat hier wordt ondersteld, dat het terrein over de wal misschien niet zoo volkomen maar toch bijna even goed is als het gevraagde, dan zou men daarover nog in overleg kunnen treden. Men zou zich dan nog duidelijker moeten doen inlichten. Spr. zou dan liever uitstel verlangen.

De Voorz. stelt zich van dit laatste niet veel voor, daar toch altijd de heer *Buys Ballot* zelf zal moeten beslissen. Er is ook weinig lust geweest om zich te verstaan. Toen de heer *Buys Ballot* met Spr. gesproken heeft, scheen het hem vrij onverschillig waar het zou staan; de heer *Buys Ballot* heeft echter anderen te kennen gegeven, dat dit geenzins het geval is geweest. Spr. gelooft dat het zeer moeijelijk is, nu eene andere beslissing te nemen.

De heer *Boer* is zeer tegen het uitstel; de heer *Buys Ballot* heeft eenigen tijd geleden reeds er op aangedrongen, dat spoedig eene beslissing over zijne bepaalde aanvraag, in welken zin ook, genomen zoude worden. Spr. meent ook, dat het voor het publiek al eene zonderlinge houding moet opleveren, wanneer de raad alle zaken waarbij zich moeijelijkheden opdoen steeds uitstelt. Spr. zou wat de zaak zelve betreft zeer gaarne in het belang der wetenschap voor het aanzoek stemmen, maar zal het niet kunnen doen. Het gebouw, hoe sierlijk men het ook make, zal toch niet zoo klein kunnen zijn, want de heer *Buys Ballot* heeft te kennen gegeven, dat er des noods eene kollegiekamer bij moet kunnen worden ingerigt, en zoo dikwijls er verder over de zaak gesproken is, schijnt de aanvraag grooter omvang te hebben gekregen. In de missive van den kameraar toch wordt nu reeds gesproken van eene vereeniging van het te stellen gebouw met het observatorium, en nu geeft Spr. toch in bedenking of zoodanige gang van 20 el lengte de wandelingen niet al te zeer zou ontsieren. Spr. had zeer gewenscht dat de zaak tusschen den hoogleeraar en het stedel. bestuur bij schikking had kunnen gevonden worden, maar bij de peremptoire wijze waarop het aanzoek geschied is en aangedrongen wordt, is er aan overleg en schikking bijna niet te denken. Wanneer Spr. dus tegen het verzoek stemt, is dat niet uit gebrek aan belangstelling in de wetenschap, maar omdat hij hier in eene hoogst moeijelijke zaak eene voor hem minst bezwarende keuze moet doen.

De Voorz. stelt zooveel belang in die wetenschap en in die inrigting, dat hij dikwijls in overweging heeft gegeven of men niet het geheele gebouw dat in de nabijheid staat, er voor zou kunnen afstaan. Maar van den anderen kant; men heeft gezien, dat jaarlijks iets bij dat observatorium bijgebouwd wordt, en ook nu reeds plan bestaat om, zoo het gebouwtje komt, daaraan nog meer uitbreiding te geven, en dan gelooft Spr. toch, dat men bij de groote belangstelling in het Instituut ook een weinig tegen de ontsiering der wandelingen mag waken.

Den heer *Bake* zou het leed doen aan den heer *Buys Ballot* iets te weigeren, dat tot verbetering van het observatorium kon leiden, en aan den anderen kant, wenscht hij de wandelingen niet te ontsieren. Spr. geeft daarom in bedenking het volgende besluit te nemen: »De raad, een hoog belang stellende in de door den heer *Buys Ballot* tot stand gebragte inrigting en volkomen genegen om de loffelijke pogingen te ondersteunen die door hem worden aangewend om aan die inrigting meerdere volkomenheid te geven, besluit B. en W. uit te noodigen, om met den heer *Buys Ballot* op nieuw in overleg te treden, ten einde eene geschikte plaats te vinden om het bewuste ijzervrije gebouw te plaatsen."

De Voorz. merkt aan, dat men dan bij eene volgende verg. weder in denzelfden toestand zou verkeeren.

De heer *Bake* wenscht alleen dat de raad hare belangstelling in het observatorium zal toonen en besluite dat het niet op de bewuste plaats zal komen, maar dan B. en W. te magtigen om nog in overleg te treden.

De Voorz. stelt alsnu voor, het volgend besluit te nemen: »De raad verklaart, dat hij, hoewel groot belang stellende in het doel waarmede de aanvrage om grond is geschied, tot zijn leedwezen aanvankelijk er veel bezwaar in ziet, den grond op de gevraagde plaats af te staan, doch dat, alvorens daarover definitief te beslissen, B. en W. worden uitgenoodigd om, onder mededeeling dezer zienswijze van den raad, met den hoogleeraar in nader overleg te treden, of er niet, ook met het oog op het welstandige der stads wandeling, eene andere plaats zou kunnen worden gevonden, waar, ter voorziening in eene wetenschappelijke behoefte, het door den hoogleeraar bedoelde gebouw zou kunnen worden geplaatst."

Op verlangen van den heer *Schuller* in stemming gebragt wordt dit voorstel met 20 stemmen tegen die van dat lid aangenomen.

Aan de orde is alsnu de ontwerpverordening, betreffende de inrigting der plaatselijke policie.

De heer *Boer* zegt der komm. dank voor de indiening van dit ontwerp, dat in vele opzigten van grondig onderzoek en groote bekwaamheid getuigt. Er zijn echter enkele punten die zijne aandacht getrokken hebben. In de eerste plaats komt het hem voor dat bij het hoofddenkbeeld in deze verordening dat nl. de nachtwacht, gelijk zij tot dusverre bestond, zou worden afgeschaft en vereenigd met de politie, welk denkbeeld tot klassifikatie en uitbreiding van het getal der agenten aanleiding geeft, nog al het een en ander te voorzien is. De voorgestelde uitbreiding van het personeel komt Spr. nl. nog niet voldoende voor, en hij zou van de komm. wenschen te weten, of zij overtuigd is, dat de dienst, volgens haar voorstel door dat personeel voortdurend op voldoende wijze zal kunnen worden waargenomen. Spr. ziet in art. 5, dat de nachtdienst zal zijn ingerigt op zoodanige wijze, dat de agenten der 3e klasse om den anderen nacht zullen moeten waken van 10 tot 7 uur; dat komt hem voor een zeer bezwarende dienst te zijn, vooral als men let op art. 13, waar gezegd wordt, dat bij buitengewone gevallen diezelfde personen ook nog zullen kunnen worden opgeroepen voor andere diensten Spr. kan zich geen denkbeeld maken, hoe menschen, die om den anderen nacht zullen waken en ronden doen, dat jaar in jaar uit zullen kunnen volhouden. Spr. heeft ook nog andere bezwaren. De komm. is uitgegaan van het denkbeeld, om het stelsel der hulpbureaux uit te breiden tot de Tolsteeg- en Wittevrouwenbarrière; hij keurt dat goed, maar vraagt of de regeling op die aangewezen plaatsen wel de geschikste is en of niet een bureau buiten de Weerdbarrière zeer doelmatig geweest zou zijn, daar dit toch een van de uitgebreidste buitenwijken is, waar nog al politietoezigt vereischt wordt. Overigens laten de détails der verordening weinig in volledigheid te wenschen over, hoewel toch enkele zaken daarbij welligt over het hoofd gezien zijn. Zoo gelooft hij o. a. dat het beginsel, waarop art. 14 steunt, volkomen goed en aanbevelenswaardig is, maar ware het niet goed geweest daarin ook nog uitdrukkelijk de bepaling op te nemen, dat de agenten buiten hun ambt geenerlei ander bedrijf mogen uitoefenen, en welligt dit nog verder ook tot hunne gezinnen uit te breiden? Nog een ander punt is Spr. onder de aandacht gekomen, of het nl. niet wenschelijk ware den politie-agenten de verpligting op te leggen niet voortdurend op de zelfde plaats te wonen. Eindelijk moet Spr. nog een oogenblik stilstaan bij de groote kwestie, de kosten, die ook door de komm. met veel helderheid en zorg is uiteengezet. Spr. ziet dat de voorgestelde organisatie aanzienlijke kosten zal veroorzaken, 6 à 7000 gulden per jaar meer dan vroeger. Dit is Spr. medegevallen; hij had stellig gedacht dat die som nog grooter zou geweest zijn; intusschen is dit eene waarheid, dat de minder voldoende toestand der policie, waarover men klaagt, toch niet geheel te wijten is aan de omstandigheid, dat daarvoor niet genoeg geld is gegeven, want uit verschillende rekeningen blijkt, dat die post voor de policie in de laatste jaren steeds klimmende geweest is. In 1852 bedroeg hij toch *f* 12,000, in 1853 en 1854 *f* 15.000, in 1855 *f* 18.000 even als ook in 1856; in 1857 en 1858 *f* 19 000 en in 1859 *f* 20.000, een bewijs dat deze tak van openbare gemeentedienst niet behoord heeft, wat het geldelijke betreft, tot de verwaarloosde takken. Nu zal men in eens komen tot de aanzienlijk verhoogde som van *f* 26 à 27.000 gulden. Zal het raadzaam zijn aan dergelijke voordragt als raadslid zijne stem te geven? Spr. zal de zijne er waarschijnlijk niet aan onthouden; maar als hij op eenmaal een zoo groote sprong doet, wenscht hij toch wel van de komm. de verzekering te ontvangen, dat werkelijk het personeel in de geheele nieuwe dienstregeling toereikend zal zijn. Twijfelt de komm. daaraan, en wil zij toch werkelijk verbeteren; laat haar hoogere eischen doen; laat men dan goed verbeteren. Is men echter tot deze offers bereid, zou heeft Spr. ten slotte nog eene gewigtige opmerking: nl. of er voor eene goede policie nog niet meer noodig is, dan wat hier is aangevoerd; meer, waarover Spr. zich echter niet geroepen acht, in eene openbare verg. in bijzonderheden te treden.

De heer *v. Boetzelaer* doet mede hulde aan de zorg door de komm. aan dit ontwerp gewijd, maar vraagt of zij daarbij gevolgd heeft verordeningen, die in andere gemeenten met vrucht werken, dan of het aan de eigene denkbeelden der komm. zijn aanzijn verschuldigd is, met andere woorden: ontvangt men eene verordening welke reeds elders de proef heeft doorgestaan of moet dezelve nog beproefd worden? De beantwoording dezer vraag zal wat hem aangaat invloed hebben op hare waardeering.

(*Vervolg morgen*).

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.